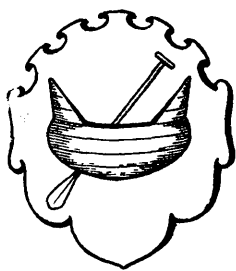

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i Administracja
Pl. Wolności 14, parter, tel. 28-00.
Administ. czynna od g. 9—12 w p.
Redakcja od godz. 2—3 po poł.

Ogłoszenia: Wiersz nonparel, (cztery szp. na stronie) zł. 0.20. — Przed tekstem zł. 0.55 — za wiersz (dwie szpalty na stronie), — Drobne zł. 0.05 za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie zł. 0.50.

Prenumerata: Miesięcznie zł. 1.—

Cena egzemplarza zł. 0.25.

Nr. 31 (459)

Łódź, dnia 31 lipca 1928 r.

Rok X

Treść numeru: Z działalności władz komunalnych m. Wiednia. — Protokół 13 (II sesji) posiedzenia Rady Miejskiej. — Sprawozdanie z działalności Wydziału Opieki Społecznej. — Ruch służbowy. — Kronika Miejska. — Z życia miast polskich.

Z działalności władz komunalnych m. Wiednia.

Po wojnie nędza mieszkaniowa w Wiedniu przybrała wprost zastraszające rozmiary. Dziesiątki tysięcy robotników z rodzinami zamieszkiwały nie tylko ciemne piwnice i poddasza, ale również kanały i nory. Natomiast aferzyści mieszkaniowi rozporządzali dowolną ilością nawet 15-pokojowych mieszkań, naturalnie za fantastyczne ceny.

To też socjaliści, obejmując w roku 1919 rządy Magistratu wiedeńskiego, postanowili przede wszystkim położyć kres nieludzkiemu wyzyskiwaniu ludności przez napływające ze wszystkich stron szumowiny społeczne, użytku wielkie budynki, w których mieściło się 27.000 mieszkań.

Obietnicy swojej *wybudowania 25.000 mieszkań — socjaliści dotrzywali*, nawet znacznie ją przekroczyli, albowiem w roku 1927 oddano do użytku wielkie budynki, w których mieściło się 27.000 mieszkań.

Do marca roku 1927 zamieszkiwało we wszystkich dotychczas wykonanych budynkach około 120 tysięcy mieszkańców. W niektórych częściach miasta powstały nowe dzielnice, połączone liniami tramwajowymi, parki, place sportowe i t. d.

W roku 1927 przystąpiono do budowy nowych 25.000 mieszkań. Obecnie buduje się już *mieszkania we wszystkich dzielnicach miasta, przeznaczone również dla urzędników i stanu średniego*, jak również pomieszczenia dla studentów, mieszkających dotychczas jako sublokatorzy, płacący za 1 pokój przeciętnie 50 szylingów (t. j. 60 zł.) miesięcznie. Natomiast mieszkanie w budynkach miejskich, składające się z przedpokoju, kuchni i 1 pokoju (dla rodzin z 3 członków) kosztuje 10 do 15 szylingów (12 do 18 zł.) miesięcznie.

Budynki te *wcale nie robią wrażenia koszar*, szczególnie wewnątrz. Rozkład jest taki, że na jednym piętrze mieszka nie więcej jak 3—4 rodziny zupełnie tak samo, a czasami nawet dogodniej, jak w prywatnym domu.

W przedpokoju każdego mieszkania znajdują się ustępy angielskie (do spłókiwania) i wodociąg. W obszernej kuchni umieszczony jest specjalny piec gazowy do gotowania. Do pokoi mieszkalnych gmina dostarczyła na spłaty piece żelazne do palenia koksem, którego również po większej części dostarcza gmina. Któż z naszych robotników ma mieszkanie z podłogą parkietową dębową? Takie podłogi mają wszystkie mieszkania, ku wielkiej wygodzie kobiet, albowiem podłoga raz zapuszczona (woskowana) wymaga tylko raz na tydzień przetarcia. W każdym domu jest wspólna pralnia, każda rodzina ma wyznaczone dwa dni w miesiącu do prania bielizny. Gotowanie bielizny odbywa się w wielkim kotle maszynowym, każda praczka ma już w pralni przydzieloną balję, pralkę etc. Naturalnie jest również przeznaczony miejsce do suszenia bielizny. Wszelkie przyrządy są własnością gminy; używanie tychże wliczone jest już w poprzednio podany czynsz. Nie potrzeba chyba dodawać, że do każdego mieszkania należy obszerna piwnica i strych.

W większych budynkach znajdują się również łaźnie, oprócz tego każde obecnie budowane mieszkanie ma już też łazienkę. Poza to gmina wybudowała w jednej dzielnicy robotniczej — „Favoriten” — olbrzymi, nowoczesny urządzone zakład kąpielowy z łazienkami, pływalniami, z którego ludność korzysta bardzo chętnie przy bardzo małych opłatach.

W każdym budynku znajdują się sklepy spółdzielni, mleczarnie, rzeźnicy, wogóle gospodynie nie potrzebują po nic wychodzić na ulicę.

Nie zapomniano też o potrzebach duchowych robotników, urządzając biblioteki, czytelnie i t. d.

Zaś opieka nad dziećmi jest idealna. Wszystkie budynki posiadają ochronki dla dzieci i dozorowane są przez specjalnie wyszkolone nauczycielki. Opieka nad dziećmi rozpoczyna się już przy narodzeniu dziecka. Matki, zgłaszając narodzenie dziecka, otrzymują od Magistratu bezpłatnie kompletną wyprawę dziecięcą. Tygodniowo każda rodzina, obarczona dziećmi, odwiedzana jest przez tak zw. „Fürsorgerätin”, które dbają o wychowanie dzieci i dozorują je, zwalniając przez to matki, często zmuszone dopomagać mężom do zarobkowania. Poza to wszystkie dzielnice posiadają poradnie dla matek, bezpłatną pomoc i poradnię lekarską. Dzieci zaś najbiedniejszych i chorych gmina wysyła na letniska, na który to cel Magistrat zakupił kilka pałaców i zamków w pięknej lesistej okolicy Wiednia, zamieszkiwanych przed wojną przez Habsburgów.

* * *

W bieżącym roku wyda gmina m. Wiednia *na podniesienie dobrobytu ludowego okragło sto milionów szylingów.* (W roku 1923 wydała 23 milj.) Z kwoty tej otrzyma stałą zapomogę 41.000 ludzi. 9.000 mieszka w domach dla starców. Każdy osiemnasty człowiek jest utrzymywany przez gminę. Z mieszkańcami tych domów obchodzą się znacznie lepiej, niż przed wojną; praca ich bywa wynagradzana. Koszty utrzymania jednej osoby wynoszą 1.550 szylingów rocznie. Azyle dla bezdomnych liczą dziennie 1.800 ludzi. Otrzymują oni bezpł. kwaterę, kolację i śniadanie. W 34 poradniach dla matek, udziela się miesięcznie 1.500 kobietom rady. Dzieci nieślubne dostają się pod opiekę gminy: w roku 1922 opiekowała się ona 6.800 dziećmi, w roku 1927 — 21.800 dziećmi. Dziennie funkcjonuje na mieście 198 opiekunek, które dbają o dobro dzieci. Wszystkie matki bez względu na stan majątkowy, znajdujące się w ósmym lub dziewiątym miesiącu ciąży, otrzymują bezpłatnie — jeśli się o to oczywiście ubiegają — wyprawę dla noworodków.

Dzięki opiece nad dziećmi maleje ich śmiertelność. W roku 1913 wynosiła ona 15 procent, w roku 1926 tylko 8 procent. Jest to bezsprzecznie wielki postęp.

Dzieci, narażone na złe wychowanie z powodu alkoholizmu rodziców lub ich niemoralnego trybu życia, znajdują opiekę w domach dla dzieci. Takich domów jest sporo, a jeden z nich znalazł pomieszczenie w gmachu, który dawniej był własnością Habsburgów. Na frontonie jego widnieje napis: Kto buduje dzieciom pałace — burzy mury więzienne.

Takich dzieci było w roku 1925 — 1.493, w roku 1927 już 3.989. Eggenburg, dawniej osławiony zakład poprawczy, stracił swą smutną sławę i znaczenie; personel opiekuńczy rekrutuje się z nauczycieli i pedagogów, dbających szczerze i umiętnie o cielesny i umysłowy rozwój powierzonych im dzieci. Takich zakładów jest 16 z 3.214 miejsc. Przed wojną było 13 ogrodów dla dzieci, dzisiaj jest już 103. Jako uzupełnienie szkoły założono schroniska; tych jest 35 z 30-ma placami zabawowymi i łyżwiarskimi, na których dzieci szkolne spędzają wolne od nauki chwile. Opieka nad dziećmi wyklucza możliwość głodu; dziennie karmi się 16.000 dzieci, z tej liczby 80 procent zupełnie bezpłatnie.

W Wiedniu jest 520 szkół, do których uczęszcza 553.000 dzieci. Koszty utrzymania tych szkół wynoszą 67.1 milionów szylingów. 13 klinik dentystycznych dba o zdrowotność uzębienia dzieci, aż do opuszczenia przez nich szkoły.

W celu umożliwienia dzieciom uzyskania wykształcenia wyższego, rozdzielone zostaną w roku bieżącym stypendja w liczbie 800.

Wielką wagę przywiązuje gmina do zwalczania gruźlicy. Wiedeń posiada 9 wielkich poradni (2350 łóżek), których koszty wynoszą rocznie 4.170.200 szylingów. Śmiertelność z powodu tej choroby wynosiła przed wojną 30.1 proc., dzisiaj tylko 20 procent.

Przy pomocy gminy, założono kursy oświatowe dla robotników w celu przygotowywania ich do matury. Niedawno dwudziestu kilku robotników zdało maturę gimnazjalną.

Powyższe cyfry, to tylko pewien fragment całości akcji zarządu gminy wiedeńskiej. Zobrazowania ogromu tej działalności dokonać będzie mógł przyszły historyk. Jeśli weźmiemy pod uwagę tylko budowle gminy, to one same, w liczbie 484 domów z gotowem 40.000 mieszkań, starczą za wspaniały pomnik pracy socjalistycznej, trwały a widoczny dla przyszłych pokoleń.

PROTOKÓŁ

13 (II sesji) posiedzenia Rady Miejskiej.

(D. c.).

X. W sprawie sprzedaży Towarzystwu Budowy Domów dla Pracowników Miejskich 3-ch działek gruntu, położonych w Łodzi między ulicami: Tkacką, Mostową i Prezydenta Narutowicza:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 537 z dnia 19 czerwca 1928 roku, postanawia:

1. sprzedać Towarzystwu Budowy Domów dla Pracowników Zarządu Miejskiego — Spółdzielni z odpowiedzialnością udziałami — w Łodzi 3 działki gruntu, położone w Łodzi między ulicami Tkacką, Mostową i Prezydenta G. Narutowicza, oznaczone Nr. hip. 2275, zapisane w księdze inwentarzowej miejskiej pod Nr. 9, Nr. 23 i Nr. 24 i zawierające 15,992.55 metrów kwadratowych na warunkach następujących:
 - a) cenę sprzedażną ustala się na 25 proc. ceny szacunkowej, ustalonej w wysokości zł. 4.— za metr kwadratowy powierzchni gruntu;
 - b) odnośna należność spłacana będzie bezprocentowo w 10 równych ratach rocznych;
 - c) sumę sprzedażną zabezpiecza się na hipoteczne sprzedawanych działek gruntu z tem, że pierwszeństwo hipoteczne mają przedewszystkiem pożyczki, zaciągane przez spółdzielnię na budowę domów mieszkalnych;
 - d) Spółdzielnia obowiązana jest w ciągu 3-ch lat pobudować we wspomnianych działkach gruntu pomieszczenia w stanie surowym dla 30 rodzin, przyczem w razie gdyby Spółdzielnia w oznaczonym terminie robót tych nie wykonała, Gminie Miejskiej Łódź przysługuje prawo odkupu wspomnianych działek gruntu na warunkach wskazanych w art. 1673 Kodeksu Cywilnego.
2. Zezwolić Towarzystwu Budowy Domów dla Pracowników Zarządu Miejskiego — Spółdzielni z odpowiedzialnością udziałami — w Łodzi na zamianę jednej ze sprzedanych mu działek gruntu na działkę gruntu, przylegającą bezpośrednio do istniejącej już kolonji mieszkaniowej tego Towarzystwa, a należąca do sukcesorów Joachima Silbersztaina — Nr. hip. 1340, Nr. rej. 388.
3. W razie takiej zamiany — warunki wymienione w punkcie 1-ym niniejszej umowy — zastosowane będą do nowonabytej działki, i wszelkie wpisy hipoteczne na rzecz Gminy Miejskiej Łódź zamiast na nieruchomości Nr. 2275 będą zabezpieczone na hipotecę tej własnie działki, na którą nieruchomość Nr. 2275 byłaby zamieniona.
3. Wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.
(W głosowaniu brało udział 62 członków Rady Miejskiej; uchwałę powzięto jednogłośnie).

XI. W sprawie statutu o miejskim podatku od zbytku mieszkaniowego na rzecz m. Łodzi: .

1. rozesłanie projektu statutu uznać za pierwsze czytanie.
2. Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 564 z dnia 21-go czerwca 1928 roku, zatwierdza w drugim i trzecim czytaniu

STATUT

o miejskim podatku od zbytku mieszkaniowego na rzecz m. Łodzi.

Na podstawie art. 7 Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) wprowadza się na rzecz m. Łodzi miejski podatek od zbytku mieszkaniowego.

§ 1.

Opodatkowaniu podlegają części mieszkalne, które ze względu na swe przeznaczenie lub w stosunku do liczby osób, zamieszkujących lokal, uważa się za zbędne.

Podatkowi temu podlegają także części mieszkalne, zajęte przez właściciela nieruchomości w domu własnym, tudzież mieszkania zdadne do użytku, a stojące pustkami dłużej, niż 3 miesiące.

§ 2.

Za części mieszkalne zbędne uważać należy:

- a) w mieszkaniach z ogólną liczbą do 5 pokoiów włącznie — pokoje, które więcej niż o jeden przekraczają liczbę osób, zamieszkujących lokal, z wyłączeniem służby domowej;
- b) w mieszkaniach, składających się z więcej, niż 5 pokoiów — wszystkie pokoje, które liczbowo przewyższają ilość osób, zamieszkujących dany lokal, z wyłączeniem służby domowej.

U w a g a: Do liczby pokoiów nie zalicza się alkowy, kuchni, spiżarni, przedpokoju, pokoju kąpielowego, werandy i pomieszczeń dla służby domowej.

§ 3.

Podatek opłacają osoby fizyczne, zajmujące lokale, względnie właściciele nieruchomości za wymienione w § 1 niniejszego statutu mieszkania nie wynajęte.

§ 4.

Od podatku od zbytku mieszkaniowego wolne są:

- a) części mieszkalne, przeznaczone wyłącznie do wykonywania zawodu o ile zawód ten wykonywa się w domu;
- b) mieszkania zajęte przez cudzoziemskich przedstawicieli państw obcych, będących poddanyymi tego państwa, które ich mianowało;
- c) reprezentacyjne mieszkania urzędników państwowych i samorządowych;
- d) mieszkania duchowieństwa wszelkich wyznań.

§ 5.

Podstawę wymiaru podatku stanowi roczne komorne, względnie wartość czynszowa całego mieszkania z czerwca 1914 roku, przeliczona na złote według relacji, zamieszczonej w ustępie 4 art. 6 Ustawy z dnia 11.IV. 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406).

§ 6.

Podatek od zbytku mieszkaniowego wynosi:

- przy 1 pokoju zbędnym: — 10% rocznego komornego, płaconego za całe mieszkanie;
- przy 2 pokojach zbędnych — 20% rocznego komornego, płaconego za całe mieszkanie;
- przy 3 pokojach zbędnych — 40% rocznego komornego, płaconego za całe mieszkanie;
- przy 4 pokojach zbędnych — 70% rocznego komornego, płaconego za całe mieszkanie;
- ponad 4 pokoje zbędne. — 100% rocznego komornego, płaconego za całe mieszkanie;

§ 7.

Właściciele nieruchomości, lub ich zastępcy tudzież właściciele lokali, winni na żądanie przedkładać Wydziałowi Podatkowemu Magistratu m. Łodzi w oznaczonym czasie żądane zeznania, udzielać odpowiedzi na określone pytania, jako też przedkładać księgi gospodarcze oraz inne dowody.

§ 8.

Wymiar i pobór podatku od zbytku mieszkaniowego dokonywany będzie w tenże sposób i w tymże czasie, co i podatku od lokali.

§ 9.

Odwołania w sprawach wymiaru podatku wnosić należy w terminie i trybie, przewidzianym w art. 48 ustawy z dnia 11.8. 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 10.

Nieuiszczony w terminie podatek, ściągnięty będzie w drodze przymusowej z doliczeniem kosztów egzekucyjnych, kar za zwłokę i odsetek za odroczenie, według postanowień, zawartych w ustawie z dnia 31 lipca 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721) oraz rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17.V. 1927 roku (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 401).

§ 11.

Wykroczenia przeciwko przepisom o wymiarze i poborze podatku podlegają karze do wysokości zł. 345,9, o ile przekroczenie nie jest karalne według art. 62—66 ustawy z dnia 11.8. 1923 roku o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 12.

Statut niniejszy wchodzi w życie po zatwierdzeniu przez władze nadzorcze i po ogłoszeniu w „Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego” oraz w „Dzienniku Zarządu m. Łodzi” i obowiązuje od dnia 1 stycznia 1928 roku. Od daty ostatnio wymienionej traci moc obowiązującą statut o podatku od zbytku mieszkaniowego na rzecz m. Łodzi z dnia 26.11. 1924 roku.

(W głosowaniu brało udział 62 członków Rady Miejskiej, z których 59-ciu głosowało za wnioskiem, 3-ch zaś przeciwko wnioskowi).

XII. W sprawie regulaminu Komitetu Rozbudowy m. Łodzi:

1. Rozesłanie projektu regulaminu uznać za pierwsze czytanie.
2. Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu Nr. 515 z dnia 14 czerwca 1928 roku, zatwierdza w drugim i trzecim czytaniu

REGULAMIN**Komitetu Rozbudowy Miasta Łodzi.****I. Organizacja Komitetu Rozbudowy Miasta.**

- § 1. Komitet Rozbudowy Miasta jest urzędem miejskim, podległym Magistratowi, powołanym na skutek Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 roku o rozbudowie miast (Dz. Ust. Nr. 42, poz. 370).

- § 2. Komitet Rozbudowy Miasta składa się z 12-tu członków, powołanych przez Radę Miejską na wniosek Magistratu, przyczem połowa członków jest z Zarządu Miasta i Rady Miejskiej oraz połowa z pośród osób, przedstawionych Magistratowi przez należące do Związków rewizyjnych, spółdzielnie mieszkaniowe i spółdzielnie budowlano - mieszkaniowe, organizacje zawodowe pracownicze i robotnicze, stowarzyszenia i związki lokatorów oraz z pośród mieszkańców miasta, obeznanych ze sprawą rozbudowy miasta. (Rozp. z dnia 3.XI. 1927 r. § 1 Dz. Ust. Nr. 106 z roku 1927).
- § 3. Na czele Komitetu Rozbudowy Miasta stoi, jako przewodniczący, Prezydent Miasta lub jego zastępca, wybrany przez Komitet Rozbudowy z pośród członków zwykłą większością głosów (Rozp. z dn. 3.XI. 1927 r. § 1 Dz. Ust. Nr. 106 z r. 1927).
- § 4. W posiedzeniach Komitetu Rozbudowy Miasta biorą udział z głosem doradczym także delegowane przez Wojewodę osoby (art. 3 Rozp. z dnia 22.IV 1927 r., Dz. Ust. Nr. 422 z r. 1927).
- § 5. Do obrad w sprawach specjalnych Komitetowi Rozbudowy przysługuje prawo powoływania z poza Komitetu, rzeczoznawców z głosem doradczym.
- § 6. Komitet Rozbudowy dla przygotowania spraw poszczególnych może wyłaniać z pośród członków Komitetu komisje, które przedstawiają wnioski Komitetowi Rozbudowy.
- § 7. Dla określenia działalności Komisji Komitet Rozbudowy może wydać specjalne instrukcje.
- § 8. Uchwały Komitetu Rozbudowy ważne są przy obecności przewodniczącego względnie zastępcy oraz conajmniej 5 członków Komitetu.
- § 9. Uchwały Komitetu Rozbudowy zapadają zwykłą większością głosów członków Komitetu, w razie jednakowej ilości głosów za i przeciw, rozstrzyga głos przewodniczącego.
- § 10. Posiedzenia Komitetu Rozbudowy zwołuje przewodniczący wzgl. jego zastępca w miarę potrzeby wzgl. na żądanie conajmniej 3-ch członków Komitetu Rozbudowy.
- § 11. Nieobecność członka Komitetu winna być przed przewodniczącym usprawiedliwiona; nieusprawiedliwiona nieobecność na 3-ch kolejnych posiedzeniach, pociąga utratę mandatu.
- § 12. Do prowadzenia agend Komitetu, Magistrat przydziela odnośny personel, składający się z inżyniera-referenta i sił pomocniczych.
- § 13. Komitet Rozbudowy Miasta na zasadzie taksy, podlegającej zatwierdzeniu przez Radę Miejską, pobiera specjalne opłaty za świadczenia Komitetu, jak np. od wniesionych podań o pożyczki, od udzielania pożyczek, za zbadanie budowli przy skonwertowaniu, za wydawane zaświadczenia itp.
- § 14. Na posiedzeniach Komitetu Rozbudowy prowadzone są protokoły, w które wpisuje się obecność członków, treść uchwał i wniosków zastrzeżenia poszczególnych członków. Protokół przyjęty podpisuje przewodniczący i referent Komitetu.
- § 15. Wszelkie wysyłane przez Komitet Rozbudowy pisma podpisuje przewodniczący Komitetu względnie zastępca oraz inżynier - referent Komitetu.

- § 16. Komitet Rozbudowy obowiązany jest dwa razy do roku składać za pośrednictwem Magistratu Radzie Miejskiej sprawozdanie z działalności — sprawozdanie zatwierdza Rada Miejska. (Rozp. z dnia 3.XI. 1927 r. § 1 Dz. Ust. Nr. 106 z roku 1927).

II. Zakres działania Komitetu Rozbudowy Miasta.

(art. 4, 5, 6 7 i 8 Rozp. z dnia 22.IV. 27 r. oraz § 2 Rozp. z dnia 3.XI. 1927 roku).

- § 17. Komitet Rozbudowy podejmuje akcję, mającą na celu pobudzenie ruchu budowlanego oraz zapobieganie brakowi mieszkań przez popieranie wszelkiej inicjatywy budowlanej.
- § 18. Komitet Rozbudowy Miasta ustala plan zabudowania, zmiany w planie tegoż, tudzież program rozbudowy i plan jego sfinansowania.
- § 19. Komitet Rozbudowy stawia wnioski o nabywanie gruntów.
- § 20. Komitet Rozbudowy opracowuje program rozbudowy miasta, w którym określa tereny dla przewidywanej budowy domów, określa rodzaje budowy, zakres budowy, ustala kolejność akcji budowlanej.
- § 21. Komitet Rozbudowy daje inicjatywę w pomocy Spółdzielniom, instytucjom społecznym oraz osobom fizycznym i prawnym w budowie przez odstępowanie drogą sprzedaży lub na prawie zabudowy gruntów budowlanych.
- § 22. Komitet Rozbudowy stawia wnioski w akcji, mającej na celu gromadzenie materiałów budowlanych przez produkcję lub zakup.
- § 23. Komitet Rozbudowy Miasta składa wnioski w sprawie użytkowania dla rozbudowy gruntów państwowych i gruntów, które leżą w granicach administracyjnych i w sferze interesów mieszkaniowych Miasta, które na podstawie Ustawy z dnia 28 grudnia 1925 roku o wykonaniu reformy rolnej i Rozporządzenia o rozbudowie miast mogą być odstąpione miastu.
- § 24. Komitet Rozbudowy stawia wnioski o wywłaszczenie gruntów i domów, przewidzianych ustawą o rozbudowie.
- § 25. Komitet Rozbudowy w wypadkach przewidzianych ustawą, obejmuje w czasowy zarząd przymusowy wytwórnice materiałów budowlanych w promieniu 15 klm. na zasadzie odnośnej uchwały Rady Miejskiej.
- § 26. Komitet Rozbudowy nakazuje właścicielom domów mieszkalnych niewykończonych, niezamieszkałych z powodu zniszczenia, wymagających remontu, grożących zawaleniem — wykończenie lub wykonanie koniecznych robót dla powiększenia ilości mieszkań w terminach, przewidzianych w rozporządzeniu o rozbudowie.
- § 27. Komitet Rozbudowy wyjednywa względnie udziela pożyczek na budowę i remont domów.
- § 28. W razie niewykonania przez właścicieli nieruchomości robót, wymienionych w § 26, Komitet Rozbudowy wykonywa je na rachunek tychże, ściągając koszty drogą administracyjną.
- § 29. Komitet Rozbudowy sprawuje nadzór nad zużytkowaniem udzielonych kredytów.
- § 30. Komitet Rozbudowy sprawuje nadzór nad sposobem użytkowania mieszkań przez osoby i instytucje, którym udzielono pomoc kredytową lub finansową.

§ 31. Komitet Rozbudowy, sprawuje kontrolę nad budową domów, na które były udzielone pożyczki, oraz nad zmianami w wykonaniu w stosunku do planów zatwierdzonych.

§ 32. Komitet Rozbudowy ustala wysokość czynszu w domach, na które udzieloną została pomoc kredytowa.

(W głosowaniu brało udział 62 członków Rady Miejskiej; uchwałę powzięto jednogłośnie).

XIII. W sprawie przepisów o skanalizowaniu nieruchomości w m. Łodzi i połączeniu ich z miejską siecią kanalizacyjną:

A. Rozesłanie projektu przepisów uznać za 1-sze czytanie;

B. Rada Miejska, opierając się na art. 332, 333, 385 i 410 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. Rz. P. Nr. 23, poz. 212) oraz wniosku Magistratu Nr. 487 z dnia 5 czerwca 1928 roku, zatwierdza w drugim i trzecim czytaniu.

PRZEPISY

o skanalizowaniu nieruchomości w m. Łodzi i połączeniu ich z miejską siecią kanalizacyjną.

Część I.

PRZEPISY OGÓLNE I ADMINISTRACYJNE.

§ 1.

Miejskie urządzenia kanalizacyjne.

W celu racjonalnego odprowadzenia wód ściekowych z terytorjum miejskiego, Magistrat m. Łodzi przeprowadza budowę miejskich urządzeń kanalizacyjnych zgodnie z ogólnym projektem skanalizowania miasta, zatwierdzonym przez Ministerstwo Robót Publicznych w dniu 23 grudnia 1920 roku za Nr. III/36039/3/132.

Sieć kanałów ulicznych jest budowana według systemu ogólnospławnego, t. j. obliczona na przepływ zarówno ścieków domowych, jak i opadów atmosferycznych. Wyjątek stanowi dzielnica miasta, położona na zachód od plantu Kolei Obwodowej Łódź-Kaliska-Chojny, gdzie tymczasowo odprowadzenie wód deszczowych będzie ograniczone.

Wody ściekowe z miejskiej sieci kanalizacyjnej są kierowane przez główne kolektory do Stacji Oczyszczania Ścieków, położonej na Lublinku, skąd po odpowiednim oczyszczeniu zostają wypuszczane do rzeki Neru w pobliżu toru Kolei Kaliskiej.

§ 2.

Obowiązek kanalizowania nieruchomości i łączenia ich z siecią miejską.

Do miejskiej sieci kanalizacyjnej powinny być obowiązkowo przyłączone z zachowaniem niniejszych przepisów wszystkie bez wyjątku zabudowane nieruchomości, znajdujące się w obrębie m. Łodzi i położone wzdłuż ulic i placów, na których zostały przeprowadzone kanały uliczne, stanowiące część składową regularnej miejskiej sieci kanalizacyjnej.

Te nieruchomości, na których po ogłoszeniu niniejszych przepisów będą wznoszone nowe budowle, prowadzony gruntowny remont lub przebudowa i które są położone przy ulicach i placach, objętych projektowaną siecią kanalizacyjną, powinny być obowiązkowo zaopatrzone w in-

stalację kanalizacyjną i wodociągową, dostosowaną do niniejszych przepisów jednocześnie z budową wzgl. przeróbkami. (Terminy § 9).

§ 3.

Koszta kanalizowania nieruchomości i łączenia ich z kanałem ulicznym.

Budowa urządzeń kanalizacyjnych wewnątrz posesji, usunięcie istniejących niedozwolonych urządzeń kanalizacyjnych, oraz przeprowadzenie i uzupełnienie przewidzianych niniejszemi przepisami instalacji wodociągowych, są wykonywane kosztem właściciela nieruchomości.

Roboty powyższe mogą być wykonywane wyłącznie przez firmy i przedsiębiorstwa, posiadające odpowiednie pozwolenie Magistratu na prowadzenie robót tego rodzaju, na terenie m. Łodzi (§ 10).

Budowa przykanalików na gruncie miejskim, poczynając od granicy nieruchomości do miejsca połączenia z kanałem ulicznym włącznie, z skutecznieniem samego połączenia, jest wykonywana przez Magistrat na koszt właściciela nieruchomości.

O ile właściciel posesji zażąda przyłączenia swej sieci kanalizacyjnej założenia nowego wpustu bocznego (względnie odgałęzienia) na kanale ulicznym, i jeżeli powyższe żądanie zostanie przez Magistrat uwzględnione, to związane z tem roboty będą przeprowadzone przez Magistrat na koszt właściciela posesji.

Sumy, potrzebne na pokrycie kosztów budowy przykanalików, założenia wpustów bocznych względnie odgałęzień, obliczone na podstawie ogłaszanych periodycznie szczegółowych cen z doliczeniem kosztów rocznej konserwacji bruku nad wykopem oraz ewentualnego przełożenia przecinających wykop przewodów podziemnych, wpłaca właściciel nieruchomości do kasy miejskiej przed rozpoczęciem robót.

Część przykanalika w obrębie ulicy, t. j. od kanału do linii frontu posesji, jako leżąca na gruntach miejskich, przechodzi po zbudowaniu na własność miasta.

§ 4.

Minimalny zakres kanalizacji posesji.

Kanalizacja poszczególnych nieruchomości powinna całkowicie odpowiadać współczesnym wymaganiom higieny i techniki sanitarnej.

Musi ona być urządzona w ten sposób, żeby gwarantowała kompletne i stałe odwadnianie posesji i dawała możliwość niezwłocznego usuwania z pobliza mieszkań ludzkich wszelkich wód ściekowych, opadów atmosferycznych i innych nieczystości, odprowadzając takowe najkrótszą drogą podziemną do kanałów ulicznych.

Najmniejsza ilość urządzeń kanalizacyjnych, niezbędnych dla racjonalnego skanalizowania nieruchomości, wyznacza się następująco:

- a) **Zlewy kuchenne.** Jako minimum wymagań przyjmuje się, że w każdym lokalu, złożonym z dwóch i więcej ubikacji (kuchnia liczy się za osobną ubikację), należy urządzić osobny zlew kuchenny. Gdzie warunki na to pozwalają, Magistrat może zażądać urządzenia osobnych zlewów w mieszkaniach jednoizbowych.

Do użytku mieszkań mniejszych, niezaopatrzonych w zlewy, winien być umieszczony na każdym podwórzu, gdzie zachodzi potrzeba wylewania ścieków, przynajmniej jeden wpust podwórzowy, przemywany obficie wodą, lub też urządzone na każde 4 mniejsze

mieszkania po jednym wspólnym zlewem ze źródłem przy niem w korytarzu wewnątrz domu z dogodnym dostępem dla mieszkańców tych lokali.

- b) **Kłozety wodne.** Za minimum przyjmuje się, że na każdy lokal, złożony z 3-ch i więcej ubikacyj, należy urządzić po jednym osobnym kłozecie wodnym, znajdującym się wewnątrz lokalu, na każde zaś 4 mniejsze lokale, nie posiadające osobnych kłozetów — po jednym wspólnym waterkłozecie w korytarzu wewnątrz domu z dogodnym dostępem dla mieszkańców tych lokali, albo też umieścić odpowiednią ilość sedesów w ogólnych ustępach podwórzowych.
- c) **Ustępy ogólne.** Należy urządzić obowiązkowy jeden ogólny ustęp w podwórzu nieruchomości, połączony bezpośrednio z przewodem podwórzowym i zaopatrzony w należyte przemywanie. Ilość sedesów ustępu ogólnego winna być tak wyznaczona, żeby na każdych 20 mieszkańców lokali, nie posiadających osobnych kłozetów, przypadał conajmniej jeden sedes.

Ilość ta może być zmniejszana w przyszłości w miarę urządzania kłozetów w poszczególnych lokalach; jednakże ustęp ogólny przynajmniej z jednym sedesem i pisuarem bezwzględnie musi się znajdować w każdej nieruchomości.

- d) **Rynny deszczowe.** Wszystkie rynny deszczowe, znajdujące się na froncie domu od strony ulicy, z wyjątkiem jedynie tych, które odprowadzają wodę z małych powierzchni, jak daszków, balkonów i t. p., powinny być bezpośrednio połączone z kanałem ulicznym (względnie główną linią podwórzową).

Rynny deszczowe od strony podwórza należy łączyć conajmniej co trzecią celem należytej wentylacji i przemywania sieci domowej, ale tylko w tym wypadku, gdy dla połączenia ich nie zachodzi potrzeba przedłużenia głównego przewodu podwórzowego, niezbędnego dla zadośćuczynienia wymaganiom a), b), c) i e) niniejszego paragrafu.

- e) **Wpusty podwórzowe.** Celem odprowadzenia do kanału ulicznego opadów atmosferycznych, nie wpadających doń przez bezpośrednie z nim połączone rynny deszczowe, winien być urządzony na każdym podwórzu posesji przynajmniej jeden wpust podwórzowy.

§ 5.

Niedozwolenie wspólności.

Każda oddzielna lub mogąca stać się oddzielną nieruchomością łączy się z kanałem miejskim oddzielnie i niezależnie od innych nieruchomości tak, żeby całe urządzenie aż do połączenia z kanałem ulicznym stanowiło osobną, niezależną całość, nie mającą nic wspólnego z sąsiednimi posesjami i nie obciążoną z tego tytułu żadnymi służebnościami.

Oficyny boczne i tylne oraz zabudowania gospodarcze, stojące w podwórzu mogą posiadać wspólny przewód podwórzowy z budynkiem frontowym, o ile są własnością jednego właściciela. W przeciwnym razie powinny mieć niezależne, bezpośrednie połączenia z kanałem ulicznym.

Wyjątki od powyższych przepisów mogą być dopuszczane tylko w razie niezbędnej konieczności z osobnego każdorazowo pozwolenia Magistratu, któremu w takich wypadkach przysługuje prawo żądać złożenia odpowiednich hipotecznych zastrzeżeń oraz ustawienia na sieci podwórzowej posesji studzienek rewizyjnych w miejscach przez siebie wskazanych.

Rury, odprowadzające wodę od rynien deszczowych, znajdujących się na granicy frontów dwóch przyległych nieruchomości, oddzielonych od siebie murem ogniowym, mogą być łączone pod poziomem chodnika za specjalnym pozwoleniem Magistratu w wspólny przewód podziemny, odprowadzający wodę bezpośrednio do kanału ulicznego.

§ 6.

Ścieki odprowadzane do sieci miejskiej.

Do miejskiej sieci kanalizacyjnej mogą i powinny być odprowadzane drogą podziemną z oddzielnych nieruchomości:

- 1) wszystkie ścieki płynne, jako to: wody deszczowe, z zabudowań i podwórz, ścieki domowe, kuchenne, kąpielowe, gospodarcze oraz fabryczne i przemysłowe;
- 2) wszelkie ekskrementy ludzkie i zwierzęce oraz inne nieczystości, nadające się do odprowadzenia kanałami, o ile znajdują się one w świeżym stanie, są w nieznacznych ilościach i zostaną dostatecznie rozcieńczone wodą.

Odprowadzane do miejskiej sieci kanalizacyjnej wody ściekowe nie powinny zawierać:

- a) substancyj ważkich i tworzących osad, jak: gruz, żwir, piasek, ziemia, śmiecie i t. p.;
- b) odpadków gospodarstwa domowego, jak: kawałki warzyw, obierzyny, kości, gałgany, wata i t. p.;
- c) chemikalijs, farb, kwasów, tłuszczów oraz wszelkich substancyj stałych i płynnych, któreby mogły w jakikolwiek sposób szkodliwie oddziaływać na ścianki kanałów lub na inne urządzenia kanalizacyjne, albo też czyniły niebezpieczną obsługę kanałów.

Również nie mogą być odprowadzane do sieci kanalizacyjnej:

- d) płyny i ciała stałe lub lotne, mogące wydzielać w kanałach szkodliwe dla zdrowia zatrudnionych tam ludzi lub łatwopalne gazy;
- e) płyny, posiadające temperaturę wyższą nad 35° C;
- f) substancje łatwopalne lub wybuchowe;
- g) niezdezynfekowane ścieki od zakaźnych chorych.

Ścieki fabryk i zakładów przemysłowych, nie odpowiadające powyższym warunkom, mogą być odprowadzane do kanałów miejskich tylko w razie uprzedniego unieszkodliwienia ich w specjalnych urządzeniach przez osadzanie, neutralizację, ochładzanie, odfuszczenie i t. p. w zależności od posiadanych defektów.

Sposób unieszkodliwiania ścieków i projektowane do tego urządzenia specjalne, winny być dokładnie przedstawione w złożonym do zatwierdzenia projekcie skanalizowania nieruchomości przemysłowej z dołączeniem do nich w razie potrzeby niezbędnych piśmiennych objaśnień.

Za wszelkie uszkodzenia miejskich urządzeń kanalizacyjnych oraz ich następstwa, wynikłe z powodu odprowadzenia do sieci miejskiej nie-
dozwolonych ścieków i niezastosowania się do powyższych przepisów, odpowiada właściciel nieruchomości, który odprowadzając przez swoją sieć wzbudzone ścieki, spowodował uszkodzenia.

(D. c. n.)

SPRAWOZDANIE

z działalności Wydziału Opieki Społecznej za miesiąc kwiecień 1928 roku.

A. Oddział Opieki Otwartej.

1. Świadczenia w naturze i gotówce. Akcja dożywiania.

a) *Obiady dla pracowników fizycznych i umysłowych:*

Wydano obiadów dla pracowników fizycznych na rachunek Wydz. Op. Społ. — 68,380, przeciętnie dziennie — 2,279, przeciętny koszt 1 osoby — 31 gr.; na rachunek Urzędu Wojewódzkiego — 4,920, przeciętnie dziennie — 164, przeciętny koszt 1 osoby 63 gr. Razem obiadów — 73,300, przeciętnie dziennie — 2,443.

Wydano obiadów dla pracowników umysłowych na rachunek Wydziału Op. Społ. — 13,000, przeciętnie dziennie — 433, przeciętny koszt 1 osoby — 90 gr.; na rachunek Urzędu Wojewódzkiego — 13,392, przeciętnie dziennie — 446, przeciętny koszt jednej osoby — 91 gr. Razem obiadów — 26,392, przeciętnie dziennie — 879. Ogółem wydano obiadów 99,692, przeciętnie dziennie — 3,322.

Prócz tego wydano dla 6,966 dzieci 98,856 porcyj mleka, bułek i cukru, na co wydatkowano zł. 16,948.97 gr., czyli przeciętnie 17 groszy na porcję.

b) *Zapomogi gotówkowe:*

Na utrzymanie 611 osobom dorosłym zł. 10,417, 477 dzieciom złotych 6,585.50, razem zł. 17,002.50, na ekwiwalent obiadowy 181 osobom dorosłym zł. 1,769.25, na komorne 5 os. dor. zł. 77.50, na podróże do miejsca otrzymania pracy 44 os. dor. zł. 217.50. Ogółem wydano na zapomogi dla 841 osób dorosłych złotych 12,481.25 — dla 477 dzieci zł. 6,585.50, t. j. razem zł. 19,066.75.

c) *Zapomogi w naturze:*

Wydano dorosłym obuwia 28 par, odzieży 301 kompletów.

2. Pomoc lekarska i ambulatoryjna.

a) Pomoc lekarska 174 dorosłym i 34 dzieciom, razem 208;

b) Pomoc ambulatoryjna i wydawanie recept na lekarstwa 570 dorosłym i 327 dzieciom, razem 897. Ogółem 744 dorosłym i 361 dzieciom.

3. Pomoc prawna i zaświadczenia o stanie materjalnym.

a) *Patronat Prawny.*

O alimenty:	W toku na 1 kwietnia 1928	Wzno- wiono	Wpły- nęło
a) dla żon i dzieci ślubnych	21	3	8
b) dla żon i dzieci nieślubnych	23	10	16
c) dla rodzin	5	3	3
O odszkodowanie za pracę	62	8	81
O odszkodowanie za nieszczęśl. wypadki	9	5	3
O eksmisję i komorne	7	4	17
Majątkowych	16	9	7
O separację i rozwody	7	2	1
O uznanie za zmarłych	6	5	3
Różnych	19	3	25

Z tego ostatecznie załatwiono 187 spraw, pozostało na 1 maja 1928 roku ogółem spraw — 204.

Z płatnej porady prawnej korzystało 5 osób. Wpłynęło zł. 15.— Ogółem udzielono porad ustnych — 305.

b) Zaświadczeń o stanie materialnym dla przedstawienia władzom sądowym, skarbowym i t. p. wydano ogółem 278.

4. Chowanie zwłok biednych zmarłych.

Pochowano dorosłych 19, dzieci 10, razem — 29, prócz tego wydano trumien 18.

5. Miejskie Domy Noclegowe.

a) Ilość nocujących (przec. dziennie): I-szy M. Dom Noclegowy dla mężczyzn, 28 P. Strz. Kaniowskich 32 — 179 osób, II-gi M. Dom Noclegowy dla kobiet, Cmentarna 10-a — 88 osób, Schronisko dla matek z dziećmi, ul. Żeromskiego 44 (kobiet 44, dzieci 60) — 104 osób, Schronisko dla wyeksmiutowanych rodzin, Bazarna 5 (mężczyzn 92, kobiet 97, dzieci 148) — 337 osób, Schronisko dla repatriantów, Chojny, Brzozowa 17 (mężczyzn 12, kobiet 17, dzieci 31) — 60 osób. Razem — 768 osób.

b) Wydatki administracyjne na jednego nocującego wynosiły przeciętnie dziennie 16 groszy.

6. Miejskie Biuro Pośrednictwa Pracy dla służby domowej, Piotrkowska 92.

Zgłosiło się po pracę osób 269, z tego obsadzono na miejscu osób 174; powtórnie korzystało z pośrednictwa 46 osób. Wpływ za miesiąc kwiecień 1928 roku — 790 zł.

7. Subsydja dla instytucji prywatnych opieki otwartej oraz koszt świadczeń, udzielonych przez instytucje prywatne na rachunek Magistratu.

a) Subsydja gotówkowe.

Wypłacono Towarzystwu „Kropla Mleka” zł. 1,000.— tytułem subsydjum na miesiąc kwiecień 1928 r.

b) Świadczenia na rachunek Magistratu.

Wypłacono Towarzystwu „Kropla Mleka” zł. 3,286.50 na 9,390 porcyj mleka, wydanych na rachunek Magistratu. Przeciętnie dziennie 313 dzieci otrzymało mleko.

Wypłacono Towarzystwu „TOZ” zł. 598.20 na 1994 porcyj mleka, wydanych na rachunek Magistratu. Przeciętnie dziennie 66 dzieci otrzymało mleko.

Ogółem przeciętnie dziennie 379 dzieci otrzymało mleko.

c) Ekwiwalent pieniężny dla ochron na produkty.

Wydano dla 11 ochron (8 chrześcijańskich i 3 żydowskich) na 15,140 porcyj żywnościowych zł. 776 gr. 48.

W ochronach tych przebywało 980 dzieci (760 chrześcijan, 220 żydów).

Łączna wartość subsydjów w gotówce i produktach wynosi złotych 5,661,19.

B. Oddział Opieki Zamkniętej.

1. Miejskie Domy Wychowawcze dla dzieci i młodzieży.

a) Ilość dzieci na dzień 30 kwietnia 1928 r. oraz ilość dni instytucyjowych: chłopców — 325, dziewcząt 235, razem — 560; ilość dni instytucyjowych — 16,711, przeciętna ilość dzieci — 557.

b) Ruch dzieci: było na 1 kwietnia 1928 r. chłopców — 328, dziewcząt — 226; przybyło chłopców — 23, dziewcząt 26. Ogółem: chłopców — 351, dziewcząt — 252, t. j. razem 603 dzieci. Ponieważ zaś ogółem ubyło dzieci 43 (26 chł. i 17 dziewcząt), więc pozostało na dzień 1 maja 1928 r. we wszystkich zakładach wychowawczych dzieci — 560.

c) Ogólne wydatki i dzienny koszt utrzymania: na I Miejski Dom Wychowawczy zł. 14,096.68 (koszt dzienny utrzymania 1 dziecka złotych 4.58); na II Miejski Dom Wychowawczy zł. 13,783.42 (koszt dzienny utrzymania 1 dziecka: zł. 4.38); na III M. Dom Wychowawczy zł. 11,018.51 (koszt dzienny utrzymania 1 dziecka zł. 3.16); na IV M. Dom Wych. i Pogotowie Opiekuńcze zł. 4,651.23 (koszt dzienny utrzymania 1 dziecka złotych 3.50); na V M. Dom Wychowawczy zł. 12,694.05 (koszt dzienny utrzymania 1 chłopca zł. 6.17); I Miejską Bursę zł. 9,177.69 (koszt dzienny utrzymania 1 dziecka zł. 5); II Miejską Bursę zł. 1,926.07 (koszt dzienny utrzymania 1 dziecka zł. 4.84); Internat dla chłopców zł. 6,574.66 (koszt dzienny utrzymania 1 dziecka zł. 4.38). Razem ogólne wydatki wynoszą: na utrzymanie dzieci zł. 42,241.82, na utrzymanie personelu zł. 16,963.81. Ogółem zł. 59,205.63 (koszt dzienny utrzymania 1 dziecka (prócz I Miejskiego Domu Wychowawczego) zł. 4.35).

2. Dom Starców i Kalek Chrześcijan, ul. Narutowicza 60.

Ruch starców: było na dzień 1-go kwietnia 1928 r. mężczyzn — 88, kobiet — 229, razem 317; przybyło mężczyzn — 5, kobiet — 6, razem 11. Ogółem było mężczyzn — 93, kobiet — 235, t. j. razem 328 osób, w ciągu miesiąca ubyło mężczyzn — 4, kobiet 4, razem 8; pozostało zatem na dzień 1-go maja 1928 r. mężczyzn — 89, kobiet — 231, razem 320.

Ogólne wydatki: wydatkowano na utrzymanie pensjonarzy złotych 19,185.23 — na utrzymanie personelu zł. 4,364.01, razem zł. 23,549.24 (koszt dzienny utrzymania starca zł. 2.45).

3. Dom dla chronicznie chorych, ul. Wiznera 25/27.

Ruch pensjonarzy: było na dzień 1-go kwietnia 1928 r. mężczyzn — 14, kobiet 99, razem 113; przybyło mężczyzn — 1, kobiet — 7, razem 8. Ogółem było mężczyzn — 15, kobiet — 106, t. j. razem 121 osób, w ciągu miesiąca ubyło mężczyzn — 1, kobiet — 5, razem 6; pozostało zatem na dzień 1-go maja 1928 roku mężczyzn — 14, kobiet — 101, razem 115.

Ogólne wydatki: wydatkowano na utrzymanie chorników zł. 9,559.99, na utrzymanie personelu zł. 3,062.16 — razem zł. 12,622.15 (koszt dzienny utrzymania 1 chornika zł. 3.69).

4. I. Miejska Stacja Opieki nad Dzieckiem, Tramwajowa 13.

Pod opieką stacji w ciągu miesiąca kwietnia 1928 roku było dzieci, oddanych na wychowanie prywatnym osobom: od 6—12 miesięcy — 10, od 1—2 lat — 44, od 2—3 lat i wyżej — 107. Razem 161 dzieci.

5. Warsztaty rzemieślnicze przy Miejskich Domach Wychowawczych.*a) Warsztat szewcki.*

Wykonano nowych par obuwia — 61 kosztem zł. 1,821.27 (koszt ogólny 1 pary zł. 29.85); zreparowano obuwia par 91 kosztem zł. 500.21 (para zł. 5.50). Roboty prywatne: uszyto 17 par nowego obuwia kosztem zł. 423.45; zreparowano 16 par obuwia kosztem zł. 52.85. Prócz tego w miesiącu sprawozdawczym uszyto 63 par cholewek kosztem zł. 678.61, czyli zł. 10.77 za parę.

b) Warsztat krawiecki.

Uszyto ubrań 103 kosztem zł. 1,825.24. Robót prywatnych wykonano ogółem na sumę zł. 62.95.

6. Umieszczanie osób dorosłych i dzieci w instytucjach i na kolonjach leczniczych na rachunek Wydziału Opieki Społecznej.*a) Opieka nad starcami.*

W przytułku Starców i Paralityków Łódzkiego Żydowskiego Towarzystwa Dobroczyńności przebywało na rachunek Magistratu 18 starców (mężczyzn 6, kobiet 12). Za utrzymanie zapłacono zł. 1,261.30.

Przeciętny dzienny koszt utrzymania wynosił zł. 2.34 od osoby.

b) Umieszczanie dzieci u osób prywatnych.

Za utrzymanie 151 dzieci (chłopców 79, dziewcząt 72), umieszczonych przez Wydział Opieki Społecznej u osób prywatnych na wychowaniu, wypłacono w miesiącu kwietniu 1928 roku zł. 8,544 — czyli przeciętnie złotych 150 dziennie.

c) Kolonje lecznicze dla dzieci.

W szpitalu Klimatycznym w Zakopanem przebywało 2 dzieci. Przeciętny koszt utrzymania wynosił zł. 7 dziennie.

W Schronisku Dziecięcym Uniwersyt. Jagiell. w Zakopanem przebywało 3 dzieci. Za utrzymanie zapłacono zł. 382.50, czyli przeciętnie zł. 4.25 dziennie za dziecko.

W Zakładzie Leczniczym Uniw. Jagiell. dla dzieci jaglicznych w Witkowicach przebywało 27 dziewcząt. Za utrzymanie zapłacono złotych 1596, czyli zł. 2 dziennie.

W Śremie (Wielkopolska) w Zakładzie dla dzieci chorych na jaglicę przebywało 18 dziewcząt. Za utrzymanie zapłacono zł. 1,544.40, czyli przeciętnie zł. 2.86 dziennie.

W Stradomiu w Zakładzie Leczniczo-Wychowawczym dla dzieci jaglicznych przebywało 54 chłopców. Koszt dzienny utrzymania dziecka wynosił 2.50 zł.

W instytucie dla Ociemniałych i Głuchoniemych w Warszawie przebywało 2 dzieci (1 chł., 1 dziewcz.). Za utrzymanie zapłacono zł. 140.

W Zakładzie Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi w Warszawie przebywała 1 dziewczynka. Koszt dzienny utrzymania wynosił zł. 1.50.

W Instytucie dla Głuchoniemych Chrześcijan w Łodzi przebywało 7 dzieci (chł. 2, dziewcz. 5). Za utrzymanie zapłacono złotych 525, czyli zł. 2.50 dziennie.

W Szpitalu Psychjatrycznym w Warcie przebywało 3 dzieci (1 chłopiec i dziewczynki). Koszt dzienny utrzymania wynosił zł. 4.—.

d) Kolonje lecznicze dla dorosłych.

W Instytucie Zjednoczenia Pracowników Niewidomych Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie przebywał 1 pensjonarz. Koszt miesięczny utrzymania wynosił zł. 80.—.

W Zakładzie Towarzystwa Pomocy Ociemniałym Ofiarom Wojny „Latarnia” w Warszawie przebywało 3 pensjonarzy. Miesięczny koszt utrzymania wynosił zł. 60 od osoby.

W Instytucie dla ociemniałych i głuchoniemych w Warszawie przebywał 1 pensjonarz. Koszt miesięczny utrzymania wynosił zł. 80.—.

W szpitalu w Kochanówce przebywał 1 pensjonarz. Dzienny koszt utrzymania wynosił zł. 8.—.

W Warcie w Szpitalu dla umysłowo-chorych przebywało 2 pensjonarzy. Za utrzymanie zapłacono zł. 240, czyli zł. 4 dziennie.

e) Opieka nad moralnie zaniedbanymi dziećmi.

W Domu Misyjnym Sióstr Pasterek w Radogoszczu przebywało 12 dziewcząt. Dzienny koszt utrzymania pensjon. wynosił zł. 1.50.

W Łagiewnikach pod Krakowem przebywało 3 dzieci. Koszt miesięczny utrzymania wynosił zł. 40 od osoby.

W Płocku w Zakładzie Anioła Stróża przebywało 1 dziecko. Miesięczny koszt utrzymania wynosił zł. 45.—.

W Zakładzie Wychowawczo-Poprawczym w Cieszynie przebywało 4 dzieci (w tem 1 do dnia 13.IV. r. b.). Koszt dzienny utrzymania wynosił zł. 3.25.

W Zakładzie Wychowawczo-Poprawczym w Herbach przebywało 2 dzieci. Dzienny koszt utrzymania wynosił zł. 2.75.

f) Zakłady normalne dla dzieci.

W „Sienkiewiczówce” przebywało na rachunek Magistratu 32 dzieci (chłopców 18, dziewcząt 14). Dzienny koszt utrzymania dziecka wynosił zł. 2.—.

W Zakładzie Księży Salezjanów w Lutomiarsku przebywało 2 dzieci. Za utrzymanie zapłacono zł. 120.—.

W Żydowskim Domu Sierot w Łodzi przebywało 9 dzieci (chłopców 5, dziewcząt 4). Miesięczny koszt utrzymania dziecka wynosił zł. 60.

W „Gnieździe Łódzkim” w Kałach przebywało 20 dzieci. Dzienny koszt utrzymania wynosił 2 złote.

W Zakładzie dla niemowląt Towarzystwa Ochrony Zdrowia Ludności Żydowskiej w Polsce przebywało 11 niemowląt. Za utrzymanie zapłacono zł. 1.100 czyli zł. 100 miesięcznie za dziecko.

W Internacie dla dzieci żydowskich w Helenówku (Radogoszcz) przebywało 8 dzieci (chłopców 3, dziewcząt 5). Za utrzymanie zapłacono złotych 100.—.

W Sierocińcu w Liskowie przebywało na rachunek Magistratu 8 dzieci. Dzienny koszt utrzymania dziecka wynosił zł. 2.—.

W szkole Gospodarstwa Domowego w Zakopanem (Kuznice) przebywała 1 dziewczynka. Koszt miesięczny utrzymania dziecka wynosił złotych 50.—.

W Ewangelickim Domu Sierot w Łodzi przebywało 4 dzieci (3 chłopców i 1 dziewczynka). Koszt dzienny utrzymania dziecka wynosił zł. 2.50.

7. Subsydja.

W miesiącu kwietniu 1928 roku subsydjów żadnych nie wypłacono.

Ruch służbowy za miesiąc maj 1928 r.

(D. c.).

37. *Wysocki Władysław*
z dniem 21 kwietnia 1928 roku do Wydziału Prezydjalnego w charakterze tymczasowego gońca.
38. *Jóźwiak Kazimierz*
z dniem 21 kwietnia 1928 roku do Wydziału Prezydjalnego w charakterze tymczasowego gońca.
39. *Sędziwy Eugenjusz*
z dniem 21 kwietnia 1928 roku do Wydziału Prezydjalnego w charakterze tymczasowego gońca.
40. *Staniecki Eugenjusz*
z dniem 21 kwietnia 1928 roku do Wydziału Prezydjalnego w charakterze tymczasowego gońca.
41. *Matczak Czesław*
z dniem 23 kwietnia 1928 roku do Wydziału Budownictwa w charakterze tymczasowego technika - rysownika Oddziału Pomiarów.
42. *Wróblewski Stanisław*
z dniem 1 maja 1928 roku do Wydziału Opieki Społecznej w charakterze kucharza V Miejskiego Domu Wychowawczego dla chłopców.
43. *Kołodziejczyk Marcin*
z dniem 1 maja 1928 roku do Wydziału Opieki Społecznej w charakterze kucharza kuchni dla pracowników umysłowych.
44. *Marczewski Edward*
z dniem 2 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze tymczasowego woźnego Komisji Poborowej.
45. *Szymański Wacław*
z dniem 2 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze tymczasowego woźnego Komisji Poborowej.
46. *Zwierzchowski Antoni*
z dniem 2 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze tymczasowego woźnego Komisji Poborowej.
47. *Różański Ludwik*
z dniem 7 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze tymczasowego woźnego Komisji Poborowej.
48. *Supryka Wacław*
z dniem 2 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze tymczasowego woźnego Komisji Poborowej.
49. *Marczyński Władysław*
z dniem 2 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze tymczasowego woźnego Komisji Poborowej.
50. *Szczygielski Stanisław*
z dniem 2 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze tymczasowego woźnego Komisji Poborowej.
51. *Kapitułka Walenty*
z dniem 2 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze tymczasowego woźnego Komisji Poborowej.

52. *Górczak Michał*
z dniem 10 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze tymczasowego woźnego Komisji Poborowej.
53. *Stoniewski Stanisław*
z dniem 1 maja 1928 roku do Wydziału Opieki Społecznej w charakterze kontraktowego instruktora Warsztatu Szewckiego z uposażeniem według VI st. st.
54. *Ziemiański Bolesław*
z dniem 20 kwietnia 1928 roku do Urzędu Przemysłowego I instancji w charakterze mł. manipulanta z uposażeniem według VII st. st. na 3-mies. okres pracy próbnej.
55. *Sznelowa Kazimiera*
z dniem 1 maja 1928 roku do Wydziału Opieki Społecznej w charakterze gospodyni I Miejskiej Bursy dla chłopców z uposażeniem według VIII st. st. na 3-mies. okres pracy próbnej.
56. *Kamiński Adam*
z dniem 1 maja 1928 roku do Wydziału Budownictwa w charakterze tymczasowego technika - mierniczego Oddziału Pomiarów.
57. *Frejda Leon*
z dniem 18 maja 1928 roku do Wydziału Budownictwa w charakterze tymczasowego mierniczego Oddziału Pomiarów.
58. *inż. Fuchs Józef*
z dniem 21 maja 1928 roku do Wydziału Budownictwa w charakterze tymczasowego architekta dzielnicowego z uposażeniem pozaetatowym według III st. st.
59. *Wesołowski Stefan*
z dniem 24 marca 1928 roku do Wydziału Zdrowotności Publicznej w charakterze dietarjusza.
60. *Boğusławska Stanisława*
z dniem 1 maja 1928 roku do Wydziału Zdrowotności Publicznej w charakterze dietarjuszki na stanowisko mikroskopistki.
61. *Michalak Stefan*
z dniem 1 maja 1928 roku do Wydziału Oświaty i Kultury w charakterze woźnego szkoły powszechnej z uposażeniem według XII st. st. na 3-mies. okres pracy próbnej.
62. *Belina - Belinowicz Jan*
z dniem 2 maja 1928 roku do Wydziału Budownictwa w charakterze tymczasowego kreślarza Oddziału Pomiarów.
63. *Ejbuszycówna Marja*
z dniem 22 maja 1928 roku do Biura Adresowego w charakterze dietarjuszki.
64. *Kalinowski Władysław*
z dniem 22 maja 1928 roku do Biura Wojskowo - Policyjnego w charakterze dietarjusza.
65. *dr. Kiełmuć Józef*
z dniem 1 maja 1928 roku do Wydziału Zdrowotności Publicznej w charakterze tymczasowego lekarza sanitarnego.
66. *Meller Mieczysław*
z dniem 1 maja 1928 roku do Wydziału Oświaty i Kultury na stanowisko tymczasowego woźnego Miejskiej Biblioteki Publicznej.

(Dok. n.).

KRONIKA MIEJSKA.

Osobiste. Dnia 19 bm. powrócił z urlopu i objął urzędowanie ławnik - przewodniczący Wydziału Gospodarczego p. Władysław Adamski.

Inspektor szpitalnictwa miejskiego, dr. Edward Mittelstaedt, z dniem 17 b. m. rozpoczął doroczny urlop wypoczynkowy.

Wizytacja miejskich instytucji opieki społecznej. Dnia 19 b. m. P. prezydent Ziemięcki wizytował półkolonje letnie w parku 3 Maja, dom dla bezdomnych przy ul. Napiórkowskiego oraz budujący się gmach, przeznaczony pod zakład wychowawczy, przy ul. Przędzalnianej.

Magistrat pośpieszył z pomocą pogorzelncom. Dnia 17 b. m. p. prezydent Ziemięcki, w towarzystwie ławnika dr. A. Margolisa oraz naczelnika Wydziału Opieki Społecznej, T. Wisławskiego, wyjeżdżał na miejsca pożaru przy ul. Brzezińskiej Nr. 40 i 42, celem oględzin pogorzeli i wydania zarządzeń, mających na celu ulżenie doli poszkodowanych rodzin robotniczych.

Ponieważ naskutek pożaru pięć rodzin pozostało bez dachu nad głową, p. prezydent Ziemięcki wydał niezwłoczne zarządzenie co do tymczasowego ulokowania ich w lokalu jednej ze szkół powszechnych przy ul. Rzgowskiej, co też w ciągu kilku godzin zostało uskutecznione. Pogorzelnicy wraz z pozostałym dobytkiem przewiezieni zostali taborem samochodowym miejskim. Niezależnie od zapewnienia pogorzelncom dachu nad głową, najciężej poszkodowani z pośród nich otrzymali od Magistratu pomoc pieniężną i w naturze.

Łódź na zjeździe psychotechnicznym. W dniach 10—14 września b. r. odbędzie się w Utrechcie 5-ty Międzynarodowy Zjazd Psychotechniczny.

Naskutek zaproszenia komitetu organizacyjnego zjazdu Magistrat wydelegował na zjazd ten kierowniczkę Miejskiej Pracowni Psychologicznej panią dr. Karpińską - Woyczyńską.

W powrotnej drodze ze zjazdu p. dr. Woyczyńska zatrzyma się w Berlinie dla zapoznania się z metodami psychotechnicznymi do badania zdolności zawodowych w dziedzinie włókiennictwa.

Rozstrzygnięcie przetargu na budowę kolonji mieszkaniowej na Polesiu Konstantynowskim. Dn. 16 b. m. o godzinie 1-ej po południu w sali posiedzeń Magistratu m. Łodzi nastąpiło otwarcie ofert, złożonych do przetargu na budowę kolonji mieszkaniowej na Polesiu Konstantynowskim.

W akcie otwarcia wzięli udział pp. prezydent Ziemięcki, ławnicy Izdebski, Kuk, Margolis, naczelnik Wydziału Budownictwa inż. Wołodźko, radca prawny adw. Żelazowski, architekt miejski inż., W Lisowski, delegat koła architektów inż. arch. Kaban oraz liczni przedstawiciele oferentów.

Zagałł posiedzenie p. prezydent Ziemięcki i odczytał następnie ogłoszone w swoim czasie warunki przetargu.

Następnie przystąpiono do otwarcia złożonych ofert.

W przetargu wzięły udział następujące firmy: Warszawska Spółka Budowlana, Górnośląskie Towarzystwo Akcyjne, E. Brygier (Katowice), Unja Budowlana (Warszawa), Żelazo - Beton (Warszawa), Konsorcjum Firm Budowlanych Łódzkich, Nestler i Ferenbach (Łódź), Krajowe Towarzystwo Budowlane „Katebe”, Inż. E. Ronka i S-ka (Kraków), J. Tyller (Łódź).

Posiedzenie kontynuowane było w godzinach wieczornych, celem u-

jawnienia warunków przetargu i kosztorysów, które zostały odczytane.

21 b. m., pod przewodnictwem p. prezydenta Ziemięckiego, odbyły się posiedzenia Komitetu Budowy Domów Mieszkalnych i Magistratu, poświęcone sprawie powierzenia przedsiębiorcom budowy kolonii mieszkaniowej na Polesiu Konstantynowskiem.

Po szczegółowem rozpatrzeniu wszystkich złożonych ofert i odbyciu szeregu konferencji wstępnych z przedstawicielami biorących udział w przetargu firm postanowiono powierzyć: budowę 2 bloków mieszkalnych „Krajowemu Towarzystwu Budowlanemu” („Katebe”), budowę 1 bloku mieszkalnego „Warszawskiej Spółce Budowlanej” i budowę 1 bloku mieszkalnego łódzkiej firmie „I. Tyller”.

Budowa Parku Ludowego na Polesiu Konstantynowskiem. Prace nad realizacją planu Parku Ludowego na Polesiu Konstantynowskiem posuwają się dzięki racjonalnej organizacji pracy, zwiększeniu taboru oraz przedłużeniu o 1 klm. toru pod wagoniki ciężarowe w szybkim tempie naprzód.

W roku bieżącym dokończona zostanie budowa stawów oraz niwelacja terenów pod budowę stadionu i boisk o ogólnej powierzchni około 100 tys. metrów kwadr.

Ze względu na to, że Park Ludowy uwzględnić ma potrzeby wielkiej Łodzi, pozbawionej sąsiedztwa lasów i z uwagi na olbrzymią przestrzeń terenów, które będą zadrzewione, zwiększono w r. b. ilość drzew i krzewów w szkółkach plantacyjnych na Polesiu Konstantynowskiem do 218 tys. sztuk o 220 odmianach.

Zadrzewienie ulic. Wydział Plantacji Miejskich przeprowadził w roku bieżącym zadrzewienie ulic Zgierskiej, Dąbrowskiej i Zeromskiego. Ogółem posadzono na tych ulicach około 1300 drzew.

Akcja zadrzewiania ulic kontynuowana będzie na jesieni. Obejmie ona przeważnie ulice dzielnic: Balty i Chojny.

Sporządzenie miejskiej kartoteki podatkowej. Wydział Podatkowy Magistratu przystąpił do sporządzenia kartoteki płatników podatków miejskich.

W pierwszym rzędzie sporządzona zostanie kartoteka płatników podatku od nieruchomości.

W tym celu przeprowadzona zostanie ankieta, uwzględniająca następujące dane nieruchomości m. Łodzi: rozmiar powierzchni zabudowanej i niezabudowanej, rozmiar, wysokość, rodzaj budynków, ilość lokali i charakter ich używalności, wysokość czynszu komornianego z roku 1914, wartość szacunkowa nieruchomości według aktu kupna, zestawienie lokali i t. d.

Do przeprowadzenia tej ankiety zaangażowano czasowo specjalnych urzędników, którzy pracę powyższą wykonać mają łącznie w ciągu 300 dni roboczych.

Właściciele oraz administratorzy domów obowiązani są udzielać tym urzędnikom, posiadającym specjalne legitymacje z fotografiami, wszelkich żądanych przez nich informacji.

Materiał statystyczny, uzyskany przez ankietę, będzie służył jako podstawa do zaprowadzenia stałej kartoteki płatników podatku od nieruchomości oraz wykorzystany zostanie przy sporządzaniu kartoteki płatników podatku lokalowego.

Dzięki sporządzeniu takiej kartoteki, która będzie systematycznie uzupełniana, uzyska się trwałą podstawę przy określaniu wysokości podatków, co usunie płynność wymiaru.

Dane przeprowadzonej ankiety, które będą stanowić księgę inwentarzową nieruchomości m. Łodzi, będą mogły być wykorzystane również i przez inne wydziały Magistratu w zakresie ich kompetencji.

Ankieta o stanie sanitarnym nieruchomości. Równocześnie z ankietą Wydziału Podatkowego, który przystąpił do sporządzania księgi inwentarzowej nieruchomości m. Łodzi, Wydział Zdrowotności Publicznej przeprowadza ankietę o stanie higieniczno - sanitarnym nieruchomości.

Ankieta ta ustali rodzaj i stan urządzeń sanitarnych, stan mieszkania dozorca, ilość i rodzaj sklepów artykułów spożywczych, zakładów, wytwarzających te artykuły, ogólny stan sanitarny nieruchomości i t. d.

Ankieta ma na celu sprawdzenie warunków sanitarnych poszczególnych domów łódzkich, niezależnie od działania miejskich komisji sanitarnych.

O dogodną i tanią komunikację z przedmieściami. Długotrwałe pertraktacje w sprawie udostępnienia mieszkańcom przedmieść taniej i dogodnej komunikacji, przez wprowadzenie 10-o i 5-o groszowych opłat za przejazd Łódzkiemi Kolejami Dojazdowymi w granicach miasta, zostały w dniu 21 b. m. sfinalizowane — podpisaniem umowy pomiędzy Magistratem a Tow. Akc. Łódzkich Kolei Dojazdowych.

Umowa ta została przesłana do zatwierdzenia Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Ministerstwu Komunikacji.

Racjonalne oświetlenie ulic miasta. Wydział Przedsiębiorstw Miejskich w wykonaniu uchwały Magistratu, zmierzającej do racjonalnego oświetlenia ulic miasta, opracował nowe tablice, ustalające czas zapalania i gaszenia lamp na cały rok.

Wobec ścisłego dostosowania godzin palenia się lamp ulicznych do czasu wschodu i zachodu słońca będą one zapalane o 4—34 minut później niż dotychczas, czas gaszenia zaś lamp przesunięty został od 17 minut do 1 godziny 4 minut.

W ten sposób czas palenia się każdej lampy ulicznej został zwięks-

szony z 3,600 na 3,732 godzin rocznie.

Koncerty symfoniczne w parku Staszica i w parku Źródlika. Magistrat upoważnił Wydział Oświaty i Kultury do zorganizowania w parku Staszica i parku Źródlika 6 koncertów symfonicznych w wykonaniu orkiestry filharmonicznej i sekcji muzycznej T. U. R.

Kto i co czyta w Łodzi? Według danych cyfrowych Wydziału Oświaty i Kultury działalność Miejskiej Wypożyczalni książek dla dorosłych (Rokicińska 1) w ciągu czerwca r. b. przedstawiała się następująco:

Ogólny księgozbiór wynosił 5455 dzieł o 6183 tomów. W powyższym okresie przeczytano 6768 dzieł. Największą poczytnością cieszyły się powieści i nowele obyczajowe — 2136 dzieł, powieści i nowele historyczne — 808, poezje i utwory dramatyczne — 637, historia — 496, podróże, opisy, przygody (z fabułą) — 482, nauki stosowane — 412, przyroda i matematyka — 317, krytyka literacka — 290, geografia — 285 itd.

W czerwcu r. b. z Wypożyczalni korzystało 3393 osób, w tem 2568 mężczyzn i 825 kobiet. Według zawodów, czytający rekrutowali się z pośród robotników — 1302, uczniów szkół średnich i studentów — 710, uczniów szkół wieczorowych — 540, nauczycielstwa — 56, oraz innych zawodów — 785. Prócz tego ze świetlicy korzystało 1754 osób.

PRZETARG.

Magistrat m. Łodzi ogłasza publiczny pisemny przetarg na wykonanie robót remontowych w gmachu szkoły powszechnej przy ulicy Zagajnikowej Nr. 34.

Termin składania ofert upływa dn. 31 lipca 1928 roku o godz. 12-ej.

Słupy kosztorys i warunki przetargu otrzymać można w Magistracie, Plac Wolności Nr. 14, III piętro, pokój Nr. 52.

Z ŻYCIA MIAST POLSKICH.

KREDYTY NA INWESTYCJE MIEJSKIE.

Ze sprawozdania B.G.K. za okres od dnia 20 lipca 1927 do 1.V r. b. wynika, że udzielił on 124 miastom długoterminowych kredytów inwestycyjnych na sumę ogólną 92 milionów. W pierwszym rządzie kredytowano inwestycje, których wykonanie mogło nastąpić w krótszym czasie. Prócz tego brano pod uwagę możliwość szybkiej amortyzacji inwestowanych kapitałów.

Na pierwszym miejscu postawiono takie inwestycje jak elektrownie, rzeźnie, hale targowe, gazownie i t.p. instytucje użyteczności publicznej. Tudzież do tej kategorii zaliczono plany regulacyjne i koszty ich sporządzenia.

Zkolei zaliczono do kat. 2 przeprowadzenie kanalizacji i wodociągów, wymagających jak wiadomo, dłuższego okresu czasu na wykonanie.

Pozostałe inwestycje zaliczono do ostatniej kategorii.

W ciągu wymienionego czasu z pożyczek B. G. K. wybudowano w kraju 7 elektrowni, powiększono i rozbudowano 14 dawnych elektrowni, wybudowano nowe 24 rzeźnie, 11 hal targowych, 4 łaźnie, 3 chłodnie, sporządzono 14 planów regulacyjnych i rozbudowano 2 gazownie. Następnie przystąpiono do budowy 4 sieci wodociągowych z filtrami i 6 kanalizacyjnych. Wreszcie postawiono 23 szkoły i ochronki. Brukowanie ulic wyraża się w cyfrze 13 jezdni. Domów mieszkalnych postawiono 8, 4 ratusze, 3 budynki koszarowe i t.d. Przy wymienionych robotach otrzymali pracę bezrobotni.

Bank Gosp. Kraj. nawiązał rokowania z grupą banków amerykańskich dla uzyskania wielkiej pożyczki dolarowej dla miast polskich. Rokowania mają przebieg pomyślny, wobec czego B. G. K. uznał za mo-

żliwe udzielenie 30 miastom kredytów w wysokości dol. 6.530.000. — Przyznano też pożyczkę dalszym 52 miastom w wysokości dolarów 4.125.000.

LUDNOŚĆ POLSKI.

Podług spisu ludności z roku 1921, ludność Polski wynosiła 27.201.738 osób. Podług statystyki prowizorycznej, sporządzonej na dzień 1-go stycznia r. b., liczba ta wzrosła do 30.212.962.

SAMORZĄD STOLECZNY.

Tramwaje.

Wiceprezydent m. st. Warszawy, p. Szpotański, podniósł w magistracie sprawę tramwajów w śródmieściu.

Warszawa szybko się rozwija. Ruch uliczny wzrasta. Mamy ciasnotę na ulicach, szczególnie centralnych, stanowiących najważniejsze arterje. Rozplanowanie miasta w dawnych czasach nie było obliczone na ruch dzisiejszy, to też miasto jest skupione, posiada mało placów, perspektywy, ulice wąskie i niewygodne. Nie ulega wątpliwości, że tramwaje będą musiały siłą rzeczy wynieść się ze śródmieścia i to prędzej, niż się przypuszcza. Będą one zastąpione przez autobusy, jako obrotniejsze i wygodne.

P. Szpotański proponuje już obecnie opracować dokładny plan przeniesienia tramwajów na peryferje stolicy. Przedewszystkiem należałoby znieść tramwaje na ulicach wąskich. W najbliższym czasie ma być wybrana komisja likwidacji tramwajów w śródmieściu.

Jak wiadomo, wieloletni dyrektor tramwajów miejskich, inż. Alfons Kühn, objął świeżo stanowisko ministra komunikacji. W związku z tem magistrat postanowił udzielić inż. Kühnowi urlopu bezpłatnego na czas sprawowania przez niego obowiązków ministra, zastępstwo zaś jego w dyrekcji tramwajów powierzył wice-

dyrektorowi inż. Ludwikowi Fukso-
wi.

Statystyka żebraków w Warszawie.

Magistrat zwrócił się do Starostwa Grodzkiego z prośbą o sporządzenie przez policję statystyki żebraków w Warszawie. Chodzi zarówno o żebraków meldowanych, jak również o tych, którzy nigdzie meldowani nie są. Co się tyczy tych ostatnich, to zebranie ich nazwisk i sporządzenie wykazu wymagać będzie pewnej współpracy dozorców domowych i kierowników przytułków noclegowych.

Dotychczas brak statystyki żebraków w Warszawie. Wiadomo tylko, że conajmniej 50 proc. żebrzących po ulicach, są to przyjezdni z prowincji znawcy kunsztu żebrackiego.

Podczas spisywania żebraków będą oni segregowani według specjalności. A więc w oddzielnym spisie znajdują się żebracy przystankowi, cementarni, kościelni, sklepowi, mieszkaniowi. Oddzielnie spisani będą „ułamni” prawdziwi i sztuczni, kobiety „z dzieckiem”, chorzy na zęby, niemi i ślepi.

Według prowizorycznych danych w Warszawie pasożytuje około 4000 żebraków.

Odczyty przez radio o gospodarce miejskiej.

Prezydent miasta, w porozumieniu z dyrekcją Polskiego Radja, podjął inicjatywę zorganizowania cyklu wykładów na temat działalności instytucji miejskich i zadań gospodarki samorządowej.

Cykl pierwszy takich wykładów przez radio rozpoczął prezydent, inż. Słomiński, w dniu 11 lipca.

Zobrazowanie dotychczasowej gospodarki samorządowej stolicy, oraz zamierzeń na najbliższą przyszłość jest tembardziej na czasie, ponieważ w roku bieżącym upływa 10-lecie gospodarki samorządowej.

Emerytury pracowników miejskich.

Magistrat zgłosił do Rady Miejskiej wniosek w sprawie przyznania praw emerytalnych wszystkim pracownikom umysłowym, którzy dotychczas praw tych nie mieli, a więc: pracownikom kontraktowym i czasowym wydziałów administracyjnych oraz pracownikom przedsiębiorstw autonomicznych. Prawa emerytalne mają być przyznane od dnia 1-go stycznia r. b. Jednocześnie Magistrat uchwalił tym wszystkim, którzy nabywają prawa emerytalne, potrącać od 1-go lipca tytułem opłaty emerytalnej 3 proc. całkowitego uposażenia.

Reforma ta pozostaje w związku z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24. XI—1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Komisja emerytalna miejska miała do wyboru dwie alternatywy: tymczasowe ubezpieczenie pracowników miejskich, którzy praw emerytalnych nie posiadają (4.414 osób) w zakładzie ubezpieczeń, lub też przyznać pracownikom tym od 1-go stycznia 1928 r. uprawnienie emerytalne nie mniejsze od przysługujących funkcjonariuszom państwowym, lub przewidzianych w rozporządzeniu rządowym.

Władze miejskie wybrały to drugie wyjście, korzystniejsze zarówno dla pracowników jak i dla miasta.

KRAKÓW.

Bawił tu przedstawiciel koncernu bankowego Blair et Co., w celu odbycia konferencji z przedstawicielami gm. m. Krakowa. Konferencja odbyła się przy udziale wiceprezydenta Wielgusa. Na konferencji omawiano główne wytyczne pożyczki. Gmina pertraktuje obecnie o pożyczkę w wysokości 4—5 milionów dol. W jesieni prawdopodobnie dojdą do skutku układy o pożyczkę, która będzie zrealizowana około października.